

Boží brýle
Iz 37,8-20; Sk 28,1-6

Možná se ptáte, co mají tyto dva biblické příběhy společného (tedy kromě toho, že jsou v Bibli a jde v nich nějak o víru v Boha). Společné mají zejména to, že v každém z nich si lidé vykládají význam určitých událostí. V našich životních zkušenostech má výklad zásadní roli. Naše prožitky nejsou pouze výsledkem našeho střetávání s realitou. Jsou zároveň výsledkem způsobu, kterým si skutečnost vykládáme. Vždy si nějak vykládáme smysl toho, co nás v životě potkává. Vykládáme si, co pro nás ta která událost nebo skutečnost znamená. Prakticky nikdy nemáme zkušenost s holou realitou. Vždy si věci vysvětlujeme, často aniž bychom si uvědomovali, že to děláme. Naše víra, životní filozofie či světonázor nám slouží jako brýle, přes které se díváme na svět. Jak už jsme si řekli, nemusíme si vůbec uvědomovat, že nějaké takové „brýle“ máme. Zásadně ale ovlivňují způsob, jakým vnímáme svět. V Komenského knize *Labyrint světa a ráj srdce* prochází poutník světem se dvěma průvodci. Průvodce jménem Mámení nasazuje na začátku cesty poutníkovi brýle, které zkreslují skutečnost. „Měly dokonce tu moc (...), že člověku, který se skrze ně díval, se zdála daleká věc blízká a blízká daleká, malá veliká a veliká malá, ošklivá krásná a krásná ošklivá, černá bílá a bílá černá atd.“¹ A „... čočky byly vytvořeny ze skla *Domněnky*, a obroučky, do nichž byly zasazeny, byly z rohoviny jménem *Zvyk*.“² (Průvodce mu ale brýle nasadil poněkud nakřivo, takže poutník mohl uvidět i to, jak svět vypadá bez nich.) Je užitečné uvědomovat si, že máme jakoby brýle, že si věci nějak vykládáme. A je také užitečné vědět, že existují i jiné pohledy na svět, než je ten náš.

V závislosti na našich světonázorech docházíme k různým výkladům událostí a skutečností. Ve starozákonním příběhu se setkáváme se dvěma protichůdnými výklady nezpochybnitelného faktu: Asyřané přemohli řadu národů, kterým jejich božstva evidentně v boji nepomohla. Asyrský král tuto skutečnost vykládá v tom smyslu, že ani krále Chizkijáše a jeho lid Hospodin před asyrskou armádou nezachrání. Jedná se samozřejmě o výklad, který vychází z jiné víry, než je víra v Hospodina. A má posloužit jako argument proti Chizkijášovu spoléhání na Hospodina. Chizkijáš však stejnou skutečnost vykládá z pohledu víry v Hospodina. Hospodin je Bůh, který vládne nade vším. Je stvořitel nebe a země. Když Asyřané tupí Hospodina, tupí Boha živého. Bohové oněch poražených národů však vlastně žádnými bohy nebyli. Byly pouhými lidskými výtvary. Podle tohoto výkladu nemohly prohry ostatních národů v boji s Asyřany obstát jako námitka proti spoléhání na Hospodina.

¹ Jan Amos Komenský, *Labyrint světa a ráj srdce*, str. 19; Poutníková četba 2010

² Tamtéž, str. 19

Pavlovi se na Maltě zakousla do ruky zmije, kterou vzápětí setřásl do ohně. Přihlízející místní obyvatelé v tom nejprve viděli boží trest. Usoudili, že Pavel musí být nějaký vrah a že ho zasáhla bohyně odplaty. Když ale Pavel neotekl, ani nezemřel, začali si říkat, že je to nějaký bůh. To, co viděli, si vykládali podle své víry v božstva. Lukáš, který nám o tom vypráví, však význam události se zmijí přímo nijak nevykládá. Jistě v tom viděl Boží ochranu Pavla. Mohl v tom snad vidět i praktickou ukázkou jednoho ze znamení, která měla provázet křesťany: „...budou brát hady do ruky ...“ (Mk 16,18 ČEP) Ale výslovně to takto nevysvětluje. V jeho podání tu Pavlova záchrana před smrtí uštknutím působí až jaksi samozřejmě. Vždyť ještě před ztroskotáním u Malty Pán Bůh Pavla jasně ujistil, že se dostane k císaři do Říma, kam cestoval (Sk 27,23-24). Příhoda se zmijí byla významná, proto ji také Lukáš zaznamenal. Avšak snad právě díky víře v Krista jí nepřikládal tak velký význam, jako místní obyvatelé Malty. Dokonce ani nenapsal, že to byl „satanský útok“.

Někdo přežije vážnou dopravní nehodu. Bude - li to křesťan, může v tom vidět Boží řeč k sobě. Vezme to třeba jako výzvu k tomu, aby vstoupil do nové služby - třeba aby se stal misionářem nebo kazatelem. Bude - li to ateista, může to vzít jako impulz k tomu, aby od této chvíle věnoval svůj čas a energii především těm věcem, které mu dávají smysl a které ho naplňují. Teolog Karl Heim (1874-1958) napsal: „Síla víry ... se zakládá na tom, že se pevně neдрží nadpřirozených událostí, nýbrž že jedna a táž událost, jejíž přirozený vznik otevřeně leží před očima, je jako taková zároveň jednáním Božím.“³

Potřebujeme si osvojovat Boží pohled na život, na jeho smysl. Víra v Ježíše Krista nám otevírá cestu k tomu, abychom se tomuto pohledu mohli učit. V závěru knihy Labyrint světa a ráj srdce se poutník setkává s Kristem. Pán Ježíš dává poutníkovi nové brýle, skrze něž se má dívat na svět. „Vnější obroučka těch brýlí bylo *Slovo Boží*, vnitřní sklo pak *Duch svatý*.“⁴ V získávání Božího pohledu na svět je pro nás základní pomůckou Bible – Písmo svaté (2Tm 3,15-17; 2P 1,20-21). Potřebujeme však zároveň působení Ducha svatého, který nám zjevuje pravdu. Dává nám ji uvidět (srov. J 16,12-13; 1K 2,6-16). Díky Duchu svatému tak můžeme při četbě Bible získávat Boží pohled na život. Osvojujeme si Boží pohled na to, co je podstatné a co ne, co je příležitostí a co hrozbou.

I křesťanův pohled víry však může být někdy zastřen. Máme jakoby zašpiněná skla brýlí, takže nevidíme věci takové, jaké jsou. K takovému zašpinění může dojít například v důsledku setkání s výklady skutečnosti, které nepocházejí z víry v Boha. Naopak jsou to výklady, které nám mají víru v Boha zpochybnit. Jak jsme už viděli, s něčím takovým se setkal král Chizkijáš ve vzkazu od asyrského krále. Sancheríbův výklad asyrských vítězství zpochybňoval Chizkijášovu naději v Hospodinu. Chizkijáš ale předložil

³ Karl Heim, *Der christliche Gottesglaube und die Naturwissenschaft*, Band 1, Tübingen, 1949, str. 195

⁴ Jan Ámos Komenský, *Labyrint světa a ráj srdce*, str. 131; Poutníková četba 2010

nepřátelské dopisy Hospodinu. Ve své modlitbě pak odděluje zrna faktů (porážky nepřátel Asýrie) od plev pohanského výkladu (když nepomohli jiní bohové, ani Hospodin nepomůže). Připomíná si Hospodinovu velikost a moc. Svými slovy Sancheríb uráží Hospodina, který je Bůh živý. Božstva poražených národů však žádnými bohy nejsou, jen lidskými výtvoři. Ve své modlitbě se Chizkijáš upevňuje ve své víře v Hospodina tím, že si připomíná pravdu o Bohu. A tím zpochybňuje pohanský výklad skutečnosti. Obrazně řečeno si čistí brýle. Jeden možný pohled na modlitbu je, že jde o čištění našich duchovních brýlí. Při střetnutí s událostmi a informacemi, které se tváří hrozivě si můžeme v modlitbě udělat pořádek ve svém pohledu na věc. Můžeme si připomínat, že Bůh je nad tím vším, že tím není nijak ohrožen. Proto se ani my nemusíme hroutit. Prostřednictvím modlitby si tak jakoby čistíme ty Boží brýle. Upevňujeme se ve víře v Boha, v Krista. Jde nám o získání Božího pohledu na věc. Takže, dříve než se začneme potýkat s fakty, vyčistíme si „brejle“!